

Förutsättningarna inom flick/dam ishockeyn
i Sverige 2005
- flick/damishockeyn på den manliga arenan.

Ellinor Rydell

GYMNASTIK OCH
IDROTTSHÖGSKOLAN
I STOCKHOLM
Examensarbete 19:2005
Läroarbilden 2001-2005
Handledare: Anna Tiden

The conditions in girl and womens
icehockey in Sweden 2005
- girl/womens icehockey at the manly arena.

Ellinor Rydell

STOCKHOLM UNIVERSITY COLLEGE OF
PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

Graduate essay 19:2005
Teacher program 2001-2005
Supervisor: Anna Tiden

Sammanfattning

Ishockey anses vara en mansdominerad idrott, där det finns djupt liggande manliga traditioner och normer. **Syftet** med detta arbete har varit att undersöka förutsättningarna, att som tjej utöva en idrott som ishockey i Sverige.

Metoden jag har använt mig av i detta arbete är en enkät. Jag skickade ut enkäter till 20 stycken flick/dam ishockeylag i Sverige. Mitt urval var att välja ut fem lag från varje region, norr, öst, väst och syd. Med hjälp av tidigare genusforskning och idrottshistorisk har jag analyserat enkätstudiens resultat.

Resultat

Genomsnittsåldern på flick/damishockeyspelarna var 21 år och de har i genomsnitt spelat ishockey i 7 år. Av 158 stycken var det 149 stycken som uppger att de inte får någon sorts ekonomisk ersättning av des förening som de spelar i, men de flesta anser att ekonomin inte är ett hinder för att fortsätta spela ishockey. Det vanligaste sättet för tjejerna att komma i kontakt med flick/damishockey är genom en tjejkompis. Cirka hälften (52%) av tjejerna tycker att deras förening ställer upp/möter upp dem som flick/damlag bra. 40% av tjejerna tyckte att Svenska ishockeyförbundets syn på flick/damishockey är bra, 28% tyckte att det är mindre bra. Satsningen från Svenska ishockeyförbundet upplever 39% är bra, dock tyckte 32% att det var mindre bra. Den ojämna kvaliteten på spelarna är det som tjejerna upplever som mest negativt. Helst av allt skulle tjejerna i undersökningen vilja ändra på två saker och det var bättre/mer istider i sin förening och att det fanns juniorlandslag för tjejer.

Slutsats

Det finns fortfarande mycket kvar att jobba med inom flick/dam ishockeyn i Sverige, både på förbunds nivå men även på föreningsnivå samt med synen på tjejer som valt att spela ishockey. Utvecklingen går dock sakta framåt i små steg. Fler tjejer väljer idag att spela ishockey och elitsatsningen från tjejernas sida ökar allt mer. Ekonomin är underutvecklad inom flick/dam ishockeyn och det är många enskilda utövare som betalar från sin egen ficka.

Aim

The purpose with this work is to examine the conditions in Sweden, for being a girl and exercising a sport as ice hockey. Ice hockey seems to be a sport for men and where it still has deep manly traditions and norms.

Method

The method I have used in this work is to do a questionnaire. I decided to send my questionnaire to 20 girl/women's ice hockey teams in Sweden. Outside from the questionnaire I took parallels from gender research and in sport history, to be able to answer the aim of the study.

Results

The average age of the girls playing ice hockey is 21 years and the average years of playing ice hockey is 7 years. Of 158 girls 149 said that they are not getting any financial support from their home club. Most of the girls are not seeing the economy as a problem to continue playing ice hockey. The most ordinary way to get in touch with girl/women's ice hockey is through a girl friend. Almost half of the girls (52%) feel that their home club supports them well. 40% of the girls feel that the Swedish association's view on girl/women's ice hockey is good and 28% felt that it was less good. 39% of the girls feel that the investment from the Swedish ice hockey association is good, but 32% feel that it's less good. The uneven quality on the players is the thing that the girls feel is the most negative. Most of the girls that participated in the study would like to change two things, and that is to get better/more ice time for training in their home club and that there should be a Swedish junior national team for girls.

Conclusions

There are still many things to work with in girl- and women's ice hockey in Sweden, both at the Swedish association level and at the girls/women's home ice hockey clubs. Another thing that we also have to work with, is the people's view at girls who want to play ice hockey. The development of girl/women's ice hockey are going forward but in small steps. More girls than ever choose to play ice hockey. The economy is underdeveloped in girl- and women's ice hockey and many individual players have to pay from their own pocket.

Innehållsförteckning

1. Introduktion

1.1 Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställningar.....	2

2. Bakgrund

2.1 Begreppsförklaringar.....	3
2.2 Tidigare forskning.....	4
2.3 Idrottshistoria.....	4
2.4 Flick/damishockeyns historia.....	5
2.5 Flick/damishockeyn idag.....	7
2.6 Flickor på riksishockeygymnasier.....	9
2.7 Media exponering.....	11
2.8 Resurser.....	11
2.9 Idrottens genusmärkta värld.....	11

3. Metod

3.1 Undersökningsgruppen.....	13
3.2 Litteratur.....	13
3.3 Bortfall.....	14

4. Resultat

4.1 Resultat redovisning.....	15
-------------------------------	----

5. Diskussion

5.1 Resultatets allmängiltighet.....	25
5.2 Ålder och erfarenhets skillnad.....	25
5.3 Intresset för flick/dam ishockeyn.....	26
5.4 Resurser.....	28
5.5 Idrottens genusmärkta värld.....	30
5.6 Hur ser andra på, att man som tjej valt att spela ishockey?.....	31
5.7 Flickor på ishockeygymnasium.....	32
5.8 Fortsatt forskning.....	34
5.9 Slutsats.....	34

Käll- och litteraturförteckning

Bilagor

- 1 Enkätundersökning
- 2 Käll- och litteratursökning

1 Introduktion

1.1 Inledning

Anledningen till mitt val att skriva om just flick/dam ishockey är för att jag själv spelar ishockey sedan 15 år tillbaka. Eftersom jag spelat en längre tid har jag också fått ta del av flick/dam ishockeyns utveckling samt framgångar som skett genom åren. Men man har även som spelande tjej i både herr och damlag stött på både fördomar och motgångar genom åren. Ishockey år 2005 anses fortfarande vara en mansdominerad idrott, där det finns djupt liggande manliga traditioner och normer som gäller. Vi behöver mer kunskap om hur tjejerna upplever idrotten och kanske även kunskap om förutsättningar och barriärer som finns inom ishockeyn. Genom den rätta kunskapen kan vi skapa förutsättningar för både damer, herrar, flickor och pojkar inom idrotten ishockey.

Just kön och könskillnader har sedan lång tid tillbaka varit ett centralt tema i svensk idrottspedagogisk forskning. Den första feministiska avhandlingen som problematiserade förhållandet mellan kvinnor och män i idrott var Eva Olofssons *Har kvinnor en sportlig chans? Den svenska idrottsrörelsen och kvinnorna under 1900- talet.*¹ Bakom anatologin *Talet om kroppen* stod en grupp genusintresserade idrottsforskare från Idrottshögskolan och lärarhögskolan i Stockholm.

I dag finns det 2289 stycken licensierade dam/flickspelare över 11 år. Utvecklingen de senaste 2-3 åren har varit explosionsartad och nu kan man räkna till 131 lag som har organiserad verksamhet.² För knappt fem år sedan innefattade verksamheten endast ett 30- tal lag som spelade ishockey i Sverige. Trots ökning av aktiva tjejer inom ishockeyn är det viktigt att fortsätta rekrytera tjejer till idrotten. Eliten är fortfarande mycket smal och den har heller inte samma status och ekonomiska förutsättningar som pojk/herr ishockeyn har.

I ett manligt hegemoniskt system ses kvinnors inträde på idrottsarenan som utmanande mot den manliga heterosexualiteten. Idrottskvinnors reproduktiva kapacitet ifrågasätts liksom att

¹ Eva Olofsson, *Har kvinnorna en sportlig chans? Den svenska idrottsrörelsen och kvinnorna under 1900-talet.* (diss. Pedagogiska institutionen, Umeå universitet, 1989)

² Svenska ishockeyförbundet, *Utvecklingsplan Dam- och flickhockey.* (2004)

<http://www.coachescorner.nu/pages/pdf/utvecklingsplan_dam.pdf> (2005-02-03), s.2.

kvinnliga idrottare betraktas som maskulina eller t.o.m manhaftiga.³ Tjejerna försöker att etablera sig inom ishockeyn, som under väldigt lång tid enbart har haft manliga idrottsutövare. Man kan även säga att tjejer som utövar ishockey utmanar kvinnligheten men samtidigt manligheten. Vi ser allt mer i dagens samhälle på sina håll hur könsrollerna luckras upp, något som även blir påtagligt inom ishockeyn.

1.2 Syfte och frågeställningar

Ishockey anses vara en mansdominerad idrott, där det finns djupt liggande manliga traditioner och normer. Syftet med detta arbete har varit att undersöka hur förutsättningarna ser ut i Sverige att som tjej utöva en idrott som ishockey.

Följande frågeställningar har framstått som särskilt intressanta att belysa:

- Hur kommer det sig att det inte är fler tjejer som spelar ishockey?
- Hur ser förutsättningarna ut för flick/ dam ishockeyn i Sverige?

³ Eva- Carin Lindgren, "Kan stärkta idrottsflickor utmana den manliga hegomonin inom idrotten", i *Aktuell beteende vetenskaplig idrottsforskning*, (2003), s. 83.

2. Bakgrund

2.1 Begreppsförklaringar

Riksidrottsförbundet (RF)- är en paraplyorganisation för hela den svenska idrottsrörelsen. RF:s främsta uppgift är att stötta medlemsförbunden och företräda idrottsrörelsen i kontakter med myndigheter, politiker, m.fl. I RF:s organisation ingår det 67 specialidrottsförbund, specialidrottsförbunden är tex. Svenska ishockey förbundet, Svenska fotbolls förbundet med flera. Medlemsförbunden är de olika idrottsföreningarna som tex. Djurgården hockey, AIK hockey och många andra.⁴

Riksishockeygymnasier (RIG) är utvalda gymnasier i landet (Västerås, Örnsköldsvik) som tar in elever från hela landet och där ens hemkommunen går in och betalar gymnasieutbildningen för honom/henne. Exempelvis om man väljer samhällsprogrammet så måste hemkommunen betala det sedan betalar RF själva idrottsdelen, i detta fall ishockeyutbildningen. Meningen med riksishockeygymnasier är att förbereda eleverna inför framtida kommande elitkarriär och erbjuda kvalitativ och kvantitativ träning i en positiv stimulerande idrottsmiljö.

Regionala ishockeygymnasier är gymnasier som finns i olika kommuner i landet, där hemkommunen betalar både för tex. Samhällsprogrammet och ishockeyutbildningen. Du måste då vara skriven i den kommunen för att kunna gå där. Initiativet ligger främst på berörda kommuner i samarbete med lokala och regionala idrotts allianser/idrottsförbund. Det sker en samverkan mellan kommuner i regionen och med specialdistriktsförbund bland annat beträffande urval av elever, tränarresurser och finansiering. Verksamheten bedrivs för elever på distrikts- och eller regional nivå.

Lokala ishockeygymnasier är Idrottsgymnasier som utvecklas inom respektive kommun, främst för kommunen (skolans egna elever). Det kan likna vid det tidigare så kallade hemortsalternativet. Initiativet kommer från elevernas individuella val, lokala idrottsföreningars önskemål och eller kommunens/skolans intresse att profilera viss verksamhet.

⁴ Riksidrottsförbundet <riksidrottsförbundet@rf.se> *Historik* <<http://www.rf.se/t3.asp?p=15199>> (2005-03-03)

2.2 Tidigare forskning

Det finns ingen tidigare studie gjord inom just det specifika ämnet som jag har valt att skriva om. Det var också därför som jag valde att ta in genusforskningen, då det finns mer studier gjorda inom det ämnet. Den första feministiska avhandlingen som problematiserade förhållandet mellan kvinnor och män i idrott var Eva Olofssons *Har kvinnor en sportlig chans? Den svenska idrottsrörelsen och kvinnorna under 1900- talet*.⁵ Boken ”*Talet om kroppen*”⁶ stod en grupp genusintresserade idrottsforskare vid Idrotthögskolan och lärarhögskolan i Stockholm bakom. Den första avhandlingen med uttryckligen konstruktivistiska utgångspunkter är Birgitta Fagrells bok ”*De små konstruktörerna. Flickor och pojkar och kvinnligt och manligt till kropp, idrott, familj och arbete*”.⁷ Denna bok utgör ett exempel på en studie där konstruktionen av manlighet och kvinnlighet står i centrum för analysen.

2.3 Idrottshistoria

Idrotter som innehöll kontakt mellan konkurrenterna ansågs inte lämpade för kvinnor. Om kvinnan utsatte sig för alltför hård fysisk träning eller ansträngning i samband med tävling kunde såväl ”kvinnligheten” som reproduktionsförmågan äventyras.⁸

Det kvinnliga deltagandet i idrottsrörelsens ledning var mycket svagt under mellankrigstiden. Undantagsvis förekom kvinnor i vissa specialidrottsförbunds styrelser. Inom distriktsförbunden tycks kvinnor ha varit synnerligen sällsynta. Remarkabelt är att den första kvinnan i Riksidrottsförbundet överstyrelse valdes in så sent som år 1951, alltså ett halvt århundrande efter förbundets tillkomst. Man kan påvisa skillnader mellan idrottsgrenarna i fråga om ledarnas sammansättning, vissa grenar uppvisar en högre social ledarprofil (friidrott, fäktning, golf, handboll, skidor, tennis) andra en lägre (brottning, tyngdlyftning, cykel, ishockey).⁹

⁵ Eva Olofsson, *Har kvinnorna en sportlig chans? Den svenska idrottsrörelsen och kvinnorna under 1900- talet*. (diss., Pedagogiska institutionen, Umeå Universitet 1989)

⁶ Birgitta Fagrell & Per Nilsson, ”Kropp, idrott och kön”, i *Talet om kroppen*, red. Birgitta Fagrell & Per Nilsson (Stockholm: HLS, 1998)

⁷ Birgitta Fagrell, *De små konstruktörerna. Flickor och pojkar om kvinnligt och manligt i relation till kropp, idrott, familj och arbete* (diss. Stockholm: HLS, 2000)

⁸ Suzanne Söderström, ”Kvinnokroppen i läkarnas klor”, i *Talet om kroppen*, red Birgitta Fagrell & Per Nilsson (Stockholm: HLS, 1998), s. 168-169.

⁹ *ibid.* s. 238.

Under 1900- talet håller VM i fotboll för damer på att växa i omfattning och betydelse. Flickor väljer inte med nödvändighet längre traditionellt könsbundna grenar, då de i ungdomsåren börjar idrotta. Andelen kvinnliga boxare och brottare utgör en tydlig markering av att kvinnor utövar alla slags idrotter. Kvinnorna har sitt eget VM i såväl ishockey som tyngdlyftning.¹⁰

År 1977 antogs den första handlingsprogrammet för kvinnlig idrott och år 1989 antogs en jämställdhetsplan som skulle vara ledande inför 90- talet. En bidragande orsak till att detta skede var erfarenheter från idrottsrörelsen, men även resultat från forskning och offentliga utredningar. Jämställdhet ska inte längre ses som en egen speciell fråga vid sidan av andra, utan snarare som en aspekt som ska genomsyra hela idrottsrörelsen.¹¹

2.4 Flick/dam ishockeyns historia

I slutet av 1960- talet bildades Sveriges första damlag i ishockey. Det var några eldsjälares kamp för erkännande och rätt till resurser som gjorde att landets första kända damlag i ishockey startade 1969 i Örnsköldsvik. Även andra föreningar bildade damlag vid denna tidpunkt, t ex Timrå och Nacka. Kista HC fick 1981 igenom en motion om att ordna det första organiserade seriespelet i Stockholm, serien innefattade åtta stycken stockholms lag. Strax innan seriens start hoppade ett Stockholmslag av och Västerås HC erbjöds en plats. År 1988 hölls det första SM:et för damishockey, 19 lag anmälde sig och tävlingen genomfördes i cupform. Nacka blev de första Svenska mästarinorna i historien, men någon utdelning av guld hjälmar för sin seger blev det inte. Tjejerna fick i stället var sin special tryckt T- tröja för sitt SM guld.

1987 arrangerades det första inofficiella världsmästerskapet i Toronto, sju lag ställde upp var av ett lag var Sverige. Sveriges lag bestod utav 17 spelare, 13 från Nacka och två från vardera Brynäs och FoC Farsta. Det första europamästerskapet arrangerades i Västtyskland 1989. Både vid det första världsmästerskapet och europamästerskapet var det osäkert om Sverige

¹⁰. Birgitta Fagrell & Per Nilsson, ”Kropp, idrott och kön”, i *Talet om kroppen*, red. Birgitta Fagrell & Per Nilsson (Stockholm: HLS, 1998), s .299.

¹¹ Riksidrottsförbundet.<riksidrottsförbundet@rf.se> *Om jämställd idrott* (2003-11-07) < www.rf.se/t3.asp?p=26667 > (2005-02-03)

kunde ställa upp, men tack vare sponsorpengar kunde de vara med och delta i de båda stora mästerskapen.¹²

1998 var året då OS arenan öppnade möjligheterna för tjejerna att få medverka i ishockeyturneringen i Nagano. Svenska damlandslaget slutade på en femte plats i OS-turneringen, redan innan OS ansågs det på sina håll att tjejerna inte var värda att delta i en OS-turnering, därför att de var för amatörmässiga. 2002 var det tid för OS i Salt Lake City, damishockey landslaget slog nu till ordentligt och spelade hem ett OS brons till Sverige.

Under de år som Sverige deltagit i världsmästerskapen, har de alltid lyckats hamna utanför medalj plats. Fjärde, femte och sjunde platser är deras placeringar under VM de senaste 10 åren, men år 2005 tog de sitt första VM-brons. Sverige mötte Finland i spel om 3:e och 4:e plats och denna gång spelade de hem ett VM brons. Kanada som genom alla år stått som segrare i världsmästerskapen, fick för första gången känna sig besegrade av USA i finalen.

Våren 1996 blev Åsa Elfving invald som den första kvinna att ta plats i Svenska ishockeyförbundets styrelse. Det kom ett beslut från Riksidrottsförbundet om att det skulle vara kvinnlig representation i samtliga förbundsstyrelser, och det var då som Åsa blev tillfrågad.

Många anser att det har kommit många opassande uttalande från Svenska ishockeyförbundets f.d. ordförande Rickard Fagerlunds mun, uttalande som fick många att förvånas och bli upprörda både bland ishockeyutövare men även hos feministforskare samt många andra. Här är ett av många uttalanden som Rikard Fagerlund har gjort:

Det finns bättre tjejsporter, hockey är en hård sport. Kvinnor ska vara vackra och pyssla med kvinnliga saker istället för att spela ishockey¹³

¹² Janne Stark (red), *Svensk ishockey 75 år: ett jubileumsverk i samband med Svenska ishockeyförbundets 75-årsjubileum, Del 1: Historien om Svensk ishockey* (Borås, 1997)

¹³ *Aftonbladet* 10/11 1992 (saknas författare)

2.5 Flick/damishockeyn idag

Verksamheten innefattade, till för knappt fem år sedan endast ett 30-tal lag som spelade ishockey, därefter har det skett en enorm utveckling. De senaste två- tre åren har utvecklingen varit explosionsartad och man kan nu räkna till 131 lag som har organiserad verksamhet. Ökningen innefattar dock nästan helt och hållet flicklag. Från hösten 2001 då det helt saknades Flicklag, så utgör dessa nu 60 % av verksamheten. Det finns idag 2289 licensierade flick och dam ishockeyspelare över 11 år.¹⁴ För första gången någonsin har Sverige stått som arrangör av Damishockey VM 2005. Det anordnades i Linköping och Norrköping.

Reglerna i flick/dam ishockey skiljer sig från pojk/herr ishockeyn, i flick/dam ishockeyn får man ej lov att tacklas och man är även tvungen att ha heltäckande visir/galler på hjälmen. Anledningen till detta är de stora ålders- och färdighetsskillnader som finns inom flick/dam ishockeyn. Det kan vara så att inom ett och samma lag kan det finnas en 13 åring som spelar men även en 35 åring, vilket gör att kroppstacklingar inte är lämpligt. Sverige tog bort kroppstacklingar år 1994, men redan åtta år innan hade Kanada tagit bort dem. Hur serieindelningen i flick/damishockey såg ut säsongen 2004- 2005 kan man läsa ut på nästa sida. Serierna är indelade i fyra stycken regioner, norr, öst, väst och syd. Därefter är lagen uppdelade i olika divisioner, division 1 är det högsta man kan spela i.

¹⁴ Svenska ishockeyförbundet, *Utvecklings plan Dam- och flickishockey* (2004) <coachescorner.nu/pages/pdf/utvecklingsplan_dam.pdf.> (2005-02-03), s. 2.

REGION NORR

Divison 1

Modo
Skellefteå
Munksund/Skuthamn
Sundsvall
Trixa
ÖSK

Division 2

Luleå HF
Överkalix IF
SK Lejon
Munksund SSK
Björns IF

REGION ÖST/VÄST

Division 1

AIK
Leksand
Brynäs
Mälärhöjden/ Bredängen
Hanviken
Segeltorp
Västerhaninge
HC Örebro

Division 2 A

AIK 2
Iron
Västerås
Hässelby kälvesta hockey
Rimbo
Norrtälje
Traneberg
Kallhälls IF
Lidingö WIK

Division 2 B

Nacka Grands
Segeltorp 2
Flens HC
Gnesta IK
Tullinge
IFK Stockholm
BOO IF
Nyköpings Griffin

REGION SYD

Division 1 A

HK Kings Kungsbacka
Skara IK
Munkedals BK
Järnbrotts HK
Helsingborg HC
Töreboda/ Mariestad

Division 1 B

Växjö Lakers Ladies
Linköpings HC
Jönköpings Queens
Boro-VHC/HA 74
Peking Pumas

2.6 Flickor på riks ishockeygymnasier

På de statligt finansierade riksidsrottsgymnasierna i ishockey är det fri kvotering och endast killar på utbildningarna¹⁵. År 1999 aktualiserades frågan om just tjejer på riksidsrottsgymnasier- /ishockey, då en kvinnlig ishockey spelare sökte till RIG i Västerås. Hon fick antagningsbeskedet att de endast hade intag för pojkar. Detta väckte stora diskussioner i media, men även hos Skolverket och inom Svenska ishockeyförbundet samt hos riksidsrottsförbundet.¹⁶

Av riksidsrottsförbundet finns det ett krav att:

Flickor och pojkar skall ges lika förutsättningar att kombinera studier och elitidrott, det vill säga ha samma möjligheter att komma in på landets riksidsrottsgymnasier.¹⁷

Flickor har goda möjligheter att komma in på regionala ishockeygymnasier i landet, men möjligheten att som tjej ta en plats på RIG finns inte i dagens läge. På de regionala och lokala ishockeygymnasierna har det gått en del tjejer genom åren och idag år 2005 räknar man med att det går ca 5- 10 damishockey spelare där. På det regionala ishockeygymnasiet i Örebro har man haft tjejer som gått där de senaste 9 åren.¹⁸ Men någon extra stöttning från förbundet har de ej fått, förbundet hänvisar gärna tjejerna till Örebro eftersom de vet att de tar emot dem.

Vissa specialidrottsförbund och gymnasier kan inte åstadkomma en jämställd intagning, andra gör det, men under protest. Vissa sporter som av tradition är enkönande har fått dispens, men i princip är det 50-50 som gäller på alla riks idrottsgymnasier. Ishockey, backhoppning, motorcykel och tyngdlyftning är de idrotter som har tillåtelse från Riksidsrottsförbundet att enbart ta in manliga sökande.¹⁹ Ishockeyn är alltså ett undantag, de behöver ej ha någon kvotering till sina RIG i landet.

¹⁵ Maria Nordström, "Hockeytjejer stängs ute", *Dagens nyheter*, 8/3 2005, s. 1.

¹⁶ Niklas Sidmar, "Har tjejer samma chans på riksidsrotts gymnasierna?", *Svensk idrott* (1999:11), s. 26; Ulrika Ekblom, "Rydell- Fall upprör Silverstrad", *Helsingborgs Dagblad* 25/6, 1999; Rickard Segeborn, "Hockeyskolan: Tjejer? Nej tack", *Aftonbladet* 19/6, 1999 (saknas förfttare); Antagnings beskedet till RIG gymnasiet, i författarens ägo.

¹⁷ Niklas Sidmar, "Har tjejer samma chans på riksidsrotts gymnasierna?", *Svensk idrott* (1999:11), s. 26.

¹⁸ Maria Nordström, "Rena tjejklasser vore bäst", *Dagens nyheter*, 9/3 2005, s.4.

¹⁹ Niklas Sidmar, "Har tjejer samma chans på riksidsrotts gymnasierna?", *Svensk idrott* (1999:11), s. 26.

På frågan om tjejerna skall ha rätt att gå på RIG hade även Rikard Fagerlund sina åsikter om:

Riksidrottsförbundet vill att intagningen till landets idrottsgymnasier ska könkvoterar.

30 procent av platserna ska gå till tjejerna. Absurt, ofattbart och helt oacceptabelt.²⁰

Att ett RIG enbart för tjejer skulle startas är inte aktuellt i dagsläget, detta har Svenska ishockey förbundet kommit fram till. Främst på grund av två anledningar, dels därför att de inte anser att det är meningsfullt att föra fram frågan till Riksidrottsförbundet med tanke på riksgymnasiernas totala utveckling de senaste åren, där nedskärningar har skett. En annan anledning är att flickishockeyns geografiska omfattning inte är av sådan art att ett riksishockeygymnasium skulle vara positivt för damishockeyns utveckling i Sverige totalt sett. Det har dock framförts till Svenska ishockey förbundet från RIG i Västerås att de tycker att det är viktigt att få igång en riksutbildning för tjejer i Sverige.²¹

Efter år 1999 när problemet med tjejer på riksishockeygymnasier aktualiserades kraftigt i media och på andra ställen så blev det efter ett tag tyst igen, man hörde då inte mer om ämnet. Men år 2005 var det dags igen, i tidningarna och på text TV kan man läsa rubriken:

Hockeytjejer stängs ute, endast killar antas till Svenska riksidrottsgymnasier i ishockey.²²

I tidningen Dagens Nyheter kan man läsa att hela sju tjejer sökte in på Västerås riksishockey gymnasie till hösten 2005, och ingen av dem blev antagna.²³ En tjej som söker till ishockeyns två riksgymnasier i Örnsköldsvik och Västerås jämförs med killarna. Det man gör är att titta på prestationsförmåga och möjligheten att följa undervisningen på hockeygymnasiet, utan att ta hänsyn till vilket kön personen har. Teoretiskt sätt ska tjejer kunna komma in, men i praktiken har de inte den chansen eftersom de jämförs med killarna. Maja Uebel som är riksidrottsförbundets handläggare för Riksidrottsgymnasier menar att det är högtid för ishockeyförbundet att se över möjligheten för tjejer att kunna kombinera en elitsatsning med studier på gymnasienivå.²⁴

²⁰ *Aftonbladet* 22/6 1995 (saknas författare)

²¹ Maria Nordström, "Rena tjejklasser vore bäst", *Dagens nyheter*, 9/3 2005, s. 4.

²² Maria Nordström, "Hockeytjejer stängs ute", *Dagens nyheter*, 8/3 2005, s. 1.

²³ Maria Nordström, "Rena tjejklasser vore bäst", *Dagens nyheter*, 9/3 2005, s. 4.

²⁴ Maria Nordström, "Hockeytjejer stängs ute", *Dagens nyheter*, 8/3 2005, s. 1.

2.7 Media exponering

Andelen kvinnoidrott i TV är totalt 5 % enligt en undersökning som mätföretaget Nordic Media Monitoring AB gjorde år 2002. Intresset för kvinnoidrott i TV har ökat med 15% under åren 1999-2001. Det totala utbudet i TV fördelar sig med 76 % mansidrott, 19 % blandade inslag och 5 % ren kvinnoidrott.²⁵

2.8 Resurser

Ann Hall har gjort en genomgång av vilka perspektiv som har bestämt diskursen kring genus och idrott.²⁶ Hon har valt att dela in det i tre olika perspektiv eller analysnivåer. Den första är *kategorisk forskning* och den andra är *distributiv forskning* och den tredje är *relationell forskning*. Det andra perspektivet som är *distributiv forskning* belyser vilken distribution av tillgångar som sker till män och kvinnor och hur resurser fördelas mellan de båda könen. Olika aspekter har studerats av olika forskare i skilda länder vad det gäller t.ex. mäns och kvinnors möjligheter till tävlings idrott, tillgång på sponsormedel, tränarpositioner och karriärmöjligheter, inflytande över organisation och administration, uppmärksamheten i media, etc.²⁷ Hall anser att det är en betydelsefull forskning eftersom förändringar över tid belyses och kan därför utgöra en grund för fortsatt analys och för olika handlingsstrategier. Däremot påpekar Hall att det inte finns någon garanti för att eventuella orättvisor och ojämna förhållande upphör bara för att de identifieras.

2.9 Idrottens genusmärkta värld

I avhandlingen "*De små konstruktörerna. Flickor och pojkar om kvinnligt och manligt i relation till kropp, idrott, familj och arbete*"²⁸ av Birgitta Fagrell har det gjorts en undersökning hos 60 barn från Sverige i sju-åtta års åldern, där konstruktionen av manlighet och kvinnlighet står i centrum. I en fråga skulle barnen få göra ett val, de fick välja vilka idrotter som de skulle kunna tänka sig att utöva på sin fritid. Idrottens genusmärkta värld gav då ett tydligt utslag i deras val av idrott. Flickorna och pojkarna i undersökningen valde de traditionellt genusmärkta idrotterna ur den traditionellt kvinnliga och manliga sfären. Flickorna och pojkarna inordnar sig i en traditionell idrottslig genusdiskurs. De flesta pojkarna undviker att välja aktiviteter som förknippas med dans, grace, skönhet och de flesta

²⁵ "Kvinnoidrott i TV ökar", *Svensk idrott* (2002:3), s. 30

²⁶ Hall, M.A. (1996), s. 16.

²⁷ Karin Redelius, "Stay in place", i *Talet om kroppen*, red. Birgitta Fagrell & Per Nilsson (Stockholm: HLS, 1998), s.118-119

²⁸ Birgitta Fagrell, *De små konstruktörerna. Flickor och pojkar om kvinnligt och manligt i relation till kropp, idrott, familj och arbete*. (diss. Stockholm: HLS, 2000)

flickorna undviker att välja aktiviteter som utmärks av kraft och våghalsighet. Det verkar ändå dock som om det är flickorna som är de som är beredda att göra mer vågade genusgränsöverskridande val och därmed utmana genusgränserna.²⁹

Ishockey däremot är fortfarande en aktivitet där man kan anta att de flesta barn inte är medvetna om att även flickor kan spela och delta. Idrottens genusmärkning det vill säga att vissa idrotter är märkta för pojkar, andra för flickor, är något som barnen redan förkroppsligat som något naturligt i deras unga ålder.³⁰

²⁹ Birgitta Fagrell, *De små konstruktörerna. Flickor och pojkar om kvinnligt och manligt i relation till kropp, idrott, familj och arbete* (diss. Stockholm: HLS, 2000), s. 137.

³⁰ *ibid.* s.135.

3 Metod

Jag har valt att göra en kvantitativ studie i form av en enkät studie till ett begränsande urval av flick/dam ishockey lag (20 stycken). Enkätfrågorna som skickades ut baserades på ett tidigare specialarbete som jag genomförde i gymnasiet ³¹. Eftersom jag gjort en liknande enkätundersökning på gymnasiet, såg jag den som en bra grund och som en tidigare gjord pilotstudie.

3.1 Undersöknings gruppen

För att kunna hitta alla flick/dam ishockey lag i Sverige gick jag in på Svenska ishockey förbundets hemsida på nätet och skrev ner alla flick/damslag som finns i Sverige. Valet blev att begränsa mitt utskick till 20 stycken lag och att skicka 20 stycken exemplar av enkäterna till vardera lag. Av erfarenhet så vet jag att man oftast inte är fler spelare än så i ett lag. Valet blev att välja ut fem lag från varje region, norr, öst, väst och syd. Ett strategiskt urval som beaktade fyra kriterier gjordes. 1: att få en så bra spridning som möjligt i mitt val av lag, 2: att se till att få med både damlag och flicklag. 3: att få en spridning på hur stor/liten föreningen är som flick/dam lagen kommer ifrån (i totala antalet aktiva) 4: att se till hur pass många år som flick/dam laget har funnits.

När de 20 olika lagen var valda, kontaktades varje lagledare/tränare för respektive lag på telefon. Jag beskrev mitt arbete och vad mitt syfte var för dem och frågade sedan om de kunde tänka sig att medverka i enkätundersökningen. Alla de 20 lag som kontaktades var villiga att ställa upp.

3.2 Litteratur

När det gäller litteratursökningen och litteratur studierna valde jag att inrikta mig på genusforskning samt en del idrottshistorisk forskning. Anledningen till detta val var just att genusforskning/genusperspektiv känns som ett aktuellt ämne inom just idrotten ishockey. Det blev även ett samtal med Birgitta Fagrell, forskare vid Institutionen för idrott och hälsovetenskap på Idrottshögskolan i Stockholm, som forskat en del inom idrott, kropp, kön och genus. Hon hade några förslag på genusforskare och även tips på litteratur som de skrivit.

³¹ Ellinor Rydell, *Damishockey*, special arbete (Ängelholm 2002) I författarens ägo.

3.3 Bortfall

Det var totalt 15 stycken lag som returnerade svaren till mig, alltså blev det externa bortfallet fem stycken lag (25%). Det blev slutligen 158 stycken personer som svarade på enkäten och det interna bortfallet fanns enbart i fråga 18 där det var 16,5 % som ej svarade. Svaren jag fick i min undersökning valde jag att behandla i ett Excel program.

Anledningen till bortfallet kan vara att enkäterna skickades ut i slutet av ishockey säsongen och det kanske var lite försent för en del lag. I utskicket som gjordes var där 20 stycken kopior till vardera lag och igenomsnitt fick jag tillbaka 10-15 stycken från varje. En anledning till att det ej blev lika många svarsenkäter tillbaka per lag som skickades ut, kan vara för att många flick/dam lag ej är så pass många spelare som 20 stycken. En annan anledning kan ha varit på vilket sätt som tränarna valde att genomföra enkätundersökningen, om de gjorde den tillsammans alla i laget samtidigt eller om tränarna/lagledarna valde att dela ut enkäterna till varje spelare och att de sedan fick fylla i den hemma och lämna tillbaka den till tränaren senare. Detta kan också ha lett till att en del enkäter kanske inte lämnades in till tränarna, när han/hon sedan skulle skicka tillbaka dem till mig

4. Resultat

4.1 Resultat redovisning

Genomsnitts ålder på flick/dam ishockey spelare i min undersökning är 21 år, den yngsta spelaren är 10 år och den äldsta är 41 år. I undersökningen har tjejerna i genomsnitt spelat ishockey i 7 års tid. Spridningen i speltid var allt från 22 år till 1 år.

Det är många av tjejerna som enbart spelar ishockey på sin fritid (61 stycken) Men en del av tjejerna i undersökningen sysslar även med andra idrotter än bara ishockey. Fotboll är den idrott som de flesta sysslar med utöver att spela ishockey (59 stycken). Men även innebandy (19 stycken) och ridning (12 stycken) är idrotter som de utövar. Idrotter som golf, aerobic, boxning, brottning, löpning m.fl. är också förekommande idrotter bland tjejerna i undersöknings gruppen.

Vad det gäller ekonomin, anser 113 stycken att ekonomin inte är något hinder för att fortsätta spela ishockey, 16 stycken har svarat att det är ett hinder för fortsatt spel, och 26 stycken vet ej eller har ingen uppfattning om ekonomin är ett hinder för att fortsätta spela ishockey. Det var tre stycken som inte svarade på frågan alls. 7 stycken tjejer har angett att de får någon sort av ekonomisk ersättning av sin förening, men 149 stycken får ingen ersättning av sin förening. Två stycken svarade inte på frågan.

Tabell 1.

Hur många gånger i veckan tränar du organiserad ishockey träning?

Svars alternativ	Antal tjejer
1-2 gånger	68
3-4 gånger	66
5-6 gånger	19
6-7 gånger	5

N=158 stycken

Mest förekommande var att tjejerna tränade organiserad ishockey träning 1-2 gånger i veckan (68 stycken), inräknat är då ej tex fysträning eller matcher. Skillnaden var dock ej stor mellan att träna 3-4 gånger (66 stycken) och att träna 1-2 gånger. Det var däremot inte så många som tränade 5-6 gånger i veckan (19 stycken) och 6-7 gånger i veckan (5 stycken).

Tabell 2.

Hur kom du i kontakt med flick/dam ishockey?

Svars alternativ	Antal tjejer
Kill kompis	7
Tjej kompis	54
Bror	18
Syster	8
Pappa	38
Mamma	8
Media (ex tidningar, TV)	9
Annat	41

N= 156 stycken

Här fick de alltså svara på hur de kom i kontakt med flick/dam ishockey. Det kan dock vara så att en del av undersökningspersonerna har svarat mer än ett alternativ och tex. kryssat i både mamma och pappa, eftersom det kan vara så i bland att det är på mer än ett sätt som de kommit i kontakt med flick/dam ishockeyn. 54 stycken har kommit i kontakt med flick/dam ishockeyn genom en *tjej kompis* och 38 stycken har gjort det genom sin *pappa*. Många gånger var det så att deras pappa är eller har varit tränare i ett ishockey lag och på de visset har de kommit i kontakt med flick/dam ishockeyn.

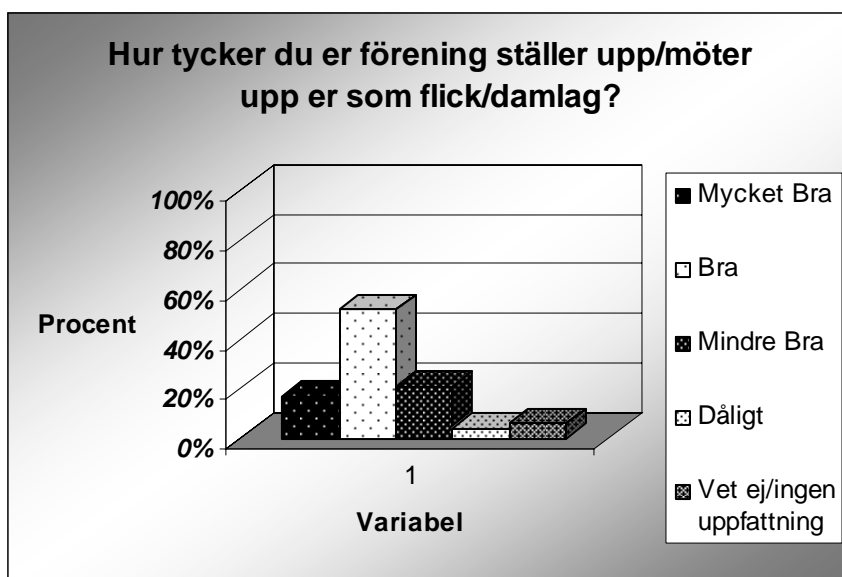
Men det var också 41 stycken som hade kommit i kontakt med ishockeyn på andra sätt än de angivna svars alternativen ovan. En del av de äldre spelarna uppger att de kom i kontakt med ishockeyn genom deras barn, son eller dotter. Andra uppger att de var genom deras mamma/pappas kompis eller rentav en arbetskamrat till någon av sina föräldrar som introducerade dem till flick/dam ishockeyn. Men det dök också upp några andra alternativ, på hur de hade kommit i kontakt med flick/dam ishockeyn:

En tjej på 21 år som spelat ishockey i 7 år skrev:

Startade upp ett lag med vänner

En annan kommentar som dök upp och som gjorde intryck var från en tjej på 38 år som spelat ishockey i 3 år och hon skrev:

Bestämde mig efter dam- OS att jag skulle förverkliga min barndomsdröm, att få spela hockey.

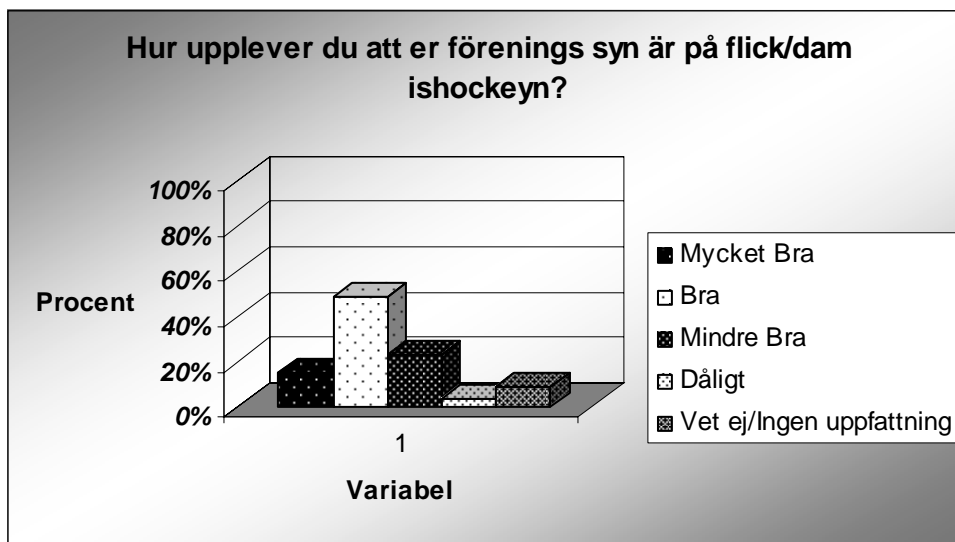

Figur 1.

N=185 stycken

Här fick de alltså ange hur de tycker att deras förening ställer upp/möter upp dem som flick/damslag. Här kan man se att hela 52 % av tjejerna uppger att de tycker att det är *bra* uppslutning från deras förening som de spelar i. Däremot skiljer det inte mycket mellan dem som tycker att det är *mycket bra* (17 %) och de som tycker att det är *mindre bra* (21 %). Det var bara 4 % av tjejerna som tyckte att det var *dåligt*.

Om man tittar på från vilka föreningar de kommer i från kan man se att åsiktern skiljer sig otroligt mycket åt trots att de spelar i samma lag/förening. Inom samma lag finns de de som uppgett att de tycker att det är *mycket bra* eller *bra*, men de finns även de som uppgett att de tycker att det är *mindre bra* eller *dåligt* i deras förening. Upplevelserna och åsikterna går med andra ord en hel del isär från person till person.

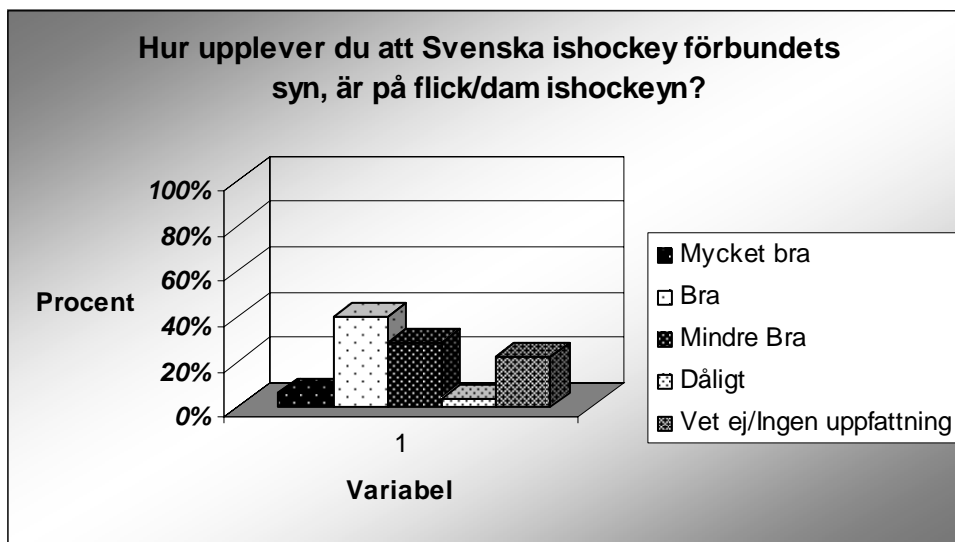

Figur 2.

N=185 stycken

På frågan hur de upplever att sina förenings syn är på flick/dam ishockeyn, när det gäller tex. formelhållning, policymässigt m.m. Även här var det alternativet *bra* (49 %) som fick flest svarsalternativ. Däremot var det lika många som ansåg att det var *dåligt* (4 %) med föreningens syn, som det var i förgående fråga där de fick svara på hur de tycker föreningen ställer upp/möter dem som flick/dam lag. Där var det också 4 % som svarade *dåligt*.

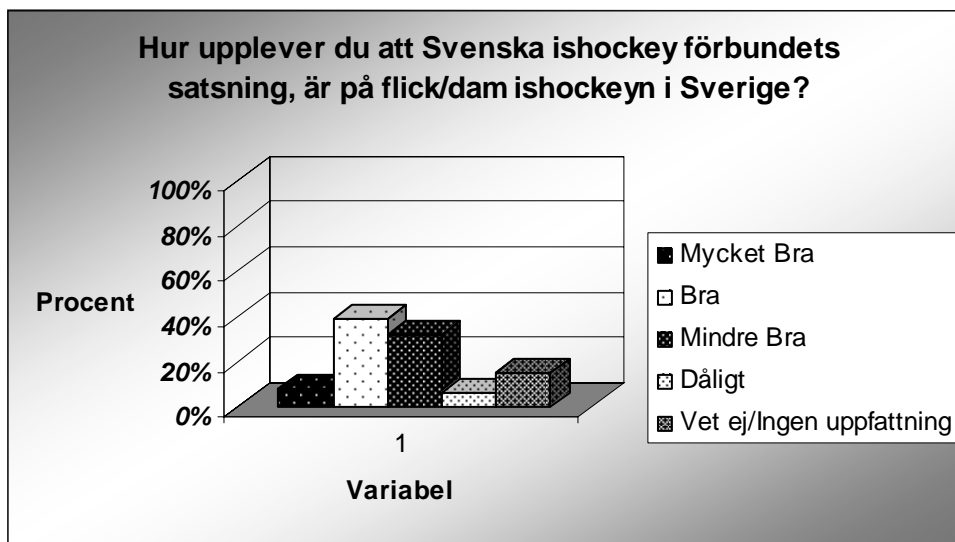
Det var med andra ord ganska lika svarsmönster på denna och förgående fråga. I frågan ovan svarade 23 % att det var *mindre bra* i föreningen gällande synen på flick/dam ishockey och i förgående fråga var det 21 % som tyckte att det var *mindre bra*.

Figur 3.

N= 156 stycken

Här fick tjejerna chansen att svara på hur de upplever Svenska Ishockeyförbundets syn på flick/dam ishockeyn. På denna fråga var det hela 22 % som svarade *vet ej/ingen uppfattning*, vilket betyder att det är ganska många av tjejerna som inte vet eller inte har någon uppfattning om frågan som ställdes. 40 % av tjejerna tyckte att Svenska Ishockeyförbundets syn på flick/dam ishockeyn är *bra*. Men den uppfattningen delades dock inte riktigt av alla, då 28 % tyckte att förbundets syn är *mindre bra*. Däremot var det bara 6 % som ansåg att Svenska ishockey förbundets syn är *mycket bra*.

Figur 4.

N=157 stycken

I förgående fråga togs det reda på hur tjejerna upplever att Svenska Ishockeyförbundets syn är på flick/dam ishockeyn. För att följa upp denna så ställdes frågan hur de upplever att Svenska Ishockeyförbundets satsning är på flick/dam ishockeyn i Sverige. 39 % av flickorna svarade *Bra* och 32 % av flickorna svarade *mindre bra*. Det var 15 % som svarade *vet ej/ingen uppfattning* och 8 % svarade att de tyckte att det är en *mycket bra* satsning från Svenska Ishockeyförbundet.

Tabell 3.

Vad tycker du är mest positivt med flick/dam ishockeyn?

Svars alternativ	Antal tjejer
Gemenskapen	103
Flick/dam ishockeyn växer	73
Att man bara är tjejer	11
Flick/dam ishockeyn accepteras mer och mer	47
Roligt att spela	124
Mitt självförtroende ökar	15
Fysisk träning	57
Annat	4

N= 156 stycken

På denna fråga fick tjejerna kryssa i max tre alternativ som de tyckte var det mest positiva med flick/dam ishockeyn. En del kryssade dock bara i ett alternativ medan andra kryssade i två eller tre alternativ. 124 stycken tyckte att det som var mest positivt med flick/dam

ishockeyn var att det var *roligt att spela*. 123 stycken tyckte att det var *gemenskapen* som var det mest positiva. Men det var också en del som tyckte att det mest positiva var att *flick/dam ishockeyn accepteras mer och mer* samt att *flick/dam ishockeyn växer*. 11 stycken tyckte att det mest positiva var att man *bara är tjejer* som spelar.

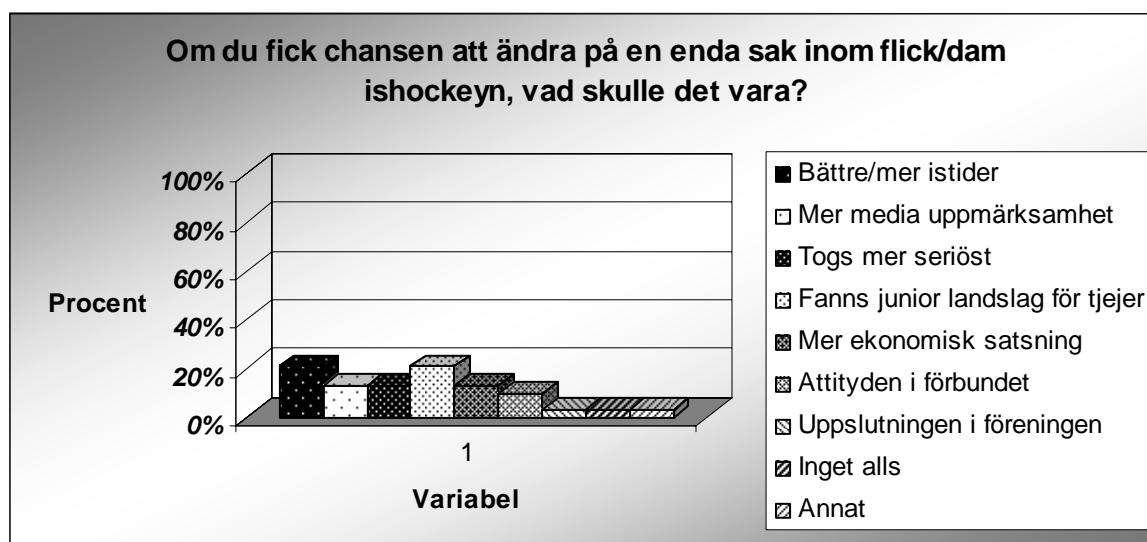
Tabell 4.

Vad tycker du är mest negativt inom flick/dam ishockeyn?

Svars alternativ	Antal tjejer
Dåliga/Få isträningar	64
Flick/dam ishockey tas ej på allvar	55
Dålig mediabevakning	69
Ojämn kvalitet på spelarna	80
För få som spelar	60
Satsningen (pengar/underhåll)	57
Finns inget	4
Annat	6

N=158 stycken

Det som tjejerna tycker är mest negativt inom flick/dam ishockeyn är den *ojämna kvaliteten* som finns på spelarna i lagen. Något som inte direkt har något med själva utövandet av ishockey att göra, men som ändå 69 stycken tjejer valt att markera är *dålig mediabevakning*. Detta är även något som framgår i figur 5 där 13 % av tjejerna väljer *mer media uppmärksamhet*, när de deltagande tjejerna ger sin syn på vad de vill ändra på inom flick/dam ishockeyn. Även 55 stycken sa att det negativa var att *flick/dam ishockeyn ej tas på allvar*.

Figur 5.

N=150 stycken

Vad ville tjejerna ändra på inom flick/dam ishockeyn om de enbart fick chansen att ändra på en sak? Det var två alternativ som valdes framför de andra alternativen och dessa var *bättre/mer istider* (21 %) samt att det *fanns juniorlandslag för tjejer* (21 %). Tre andra alternativ som också var lika var, *mer media uppmärksamhet* (13 %) och *mer ekonomisk satsning* (13 %) samt att flick/dam ishockeyn *togs mer seriöst* (13 %). I förgående tabell 4 (sida 24) svarade tjejerna att det mest negativa var att det var dåligt med media bevakning, vilket också visar sig på resultatet i denna fråga. 13% av tjejerna vill ändra och få *mer media uppmärksamhet*. 10 % ville förändra *attityden i Svenska ishockey förbundet*.

Tabell 5.

Spelar tränar du enbart i ett flick/dam lag eller även i ett kill/herr lag?

Lag	Enbart tränar	Enbart matcher	Tränar och matcher
Flick	1	5	59
Dam	10	-	128
Pojk	22	-	25
Herr	4	-	-

N=158 stycken

Då möjligheten finns att som tjej kunna spela ishockey i flera lag, fick de kryssa i vilka lag som de spelar med. De fick även ange om de enbart tränade med laget, eller om de enbart spelade matcher eller om de rentav av både tränade och spelade matcher med det angivna

laget. Det kan nämligen vara så att man som tjej både tränar och spelar matcher med damlaget men att man även tränar med ett pojklag, eller rent av även spelar matcher med pojklaget.

Det man kan se är att det är 128 stycken tjejer som både tränar och spelar matcher med ett damlag och det är 10 stycken som bara tränar med ett damlag. Det är 59 stycken som tränar och spelar matcher med ett flicklag och 5 stycken som bara spelar matcher med flicklaget. En enda tjej har angivet att hon bara tränar med flicklaget.

Däremot kan man se att det är 22 stycken tjejer som tränar med ett pojklag och det är 25 stycken tjejer som både tränar och spelar matcher med ett pojklag. Det är enbart 4 stycken tjejer som tränar med ett herrlag och det är ingen som spelar matcher med ett herrlag. En del av tjejerna angav också att de gick på ishockeygymnasier eller i en idrottsklass med inriktning ishockey. De uppgav också att de oftast var den enda tjejen i sina respektive klasser. Det var även tjejer som uppgav att när de började spela ishockey, så började de i ett pojklag och att de senare med tiden även började spela i ett flick/damlag.

Nedan kommer några tjejers svar till varför just de valt att även spela med killar:

En 22 årig tjej som spelat ishockey i 15 år och som både spelar matcher samt tränar i ett damlag och i ett pojklag skriver så här:

För att jag satsar mot OS och då måste jag få en mängd träning som jag inte kan få hos tjejerna plus att det är tuffare och går snabbare med killarna

En annan 15 årig tjej som spelat ishockey i 4 år och som både spelar matcher samt tränar i ett damlag och i ett pojklag skriver så här:

För att få mer istid och för att det är bättre tempo på killarnas övningar/träningar.

En 13 årig tjej som spelat ishockey i 4 år, som både spelar matcher samt tränar i ett damlag och i ett pojklag beskriver det däremot så här:

För jag tycker det är roligt, man får lite variation och man får mycket tjej- och kill- kompisar.

En annan 15 årig tjej som spelat ishockey i 3 år, som både spelar matcher och tränar i ett damlag, ett flicklag och i ett pojklag beskriver det så här:

Det är hårdare med killar. Bättre tempo. Sen är det bättre tider att vara på isen med killarna.

Att många tjejer väljer att träna och spela matcher med killarna verkar alltså vara för att de tycker att de får bättre träning och mer tempo med dem. De tycker även att de utvecklas mer med killarna än vad de gör med sitt flick/damlag. Att det är mer fysiskt tufft med killarna verkar också vara en faktor till varför en del tjejer tycker det är roligt att spela med killar.

5. Diskussion

Forskning som uppmärksammat mäns idrottande har förekommit under lång tid, men den forskning som behandlat kvinnoidrottens utveckling är mycket blygsam. På flera viktiga områden saknas nästan helt forskning om kvinnor och idrott. Inom tidigare idrottshistorisk forskning har kvinnor varit osynliga, vilket gjort att forskningsresultat och beskrivning av idrottsrörelsens utveckling behandlat idrotten som om den endast utövats av ett kön.³²

5.1 Resultatens allmängiltighet

Jag har inte hittat någon liknande undersökning och kan därför inte jämföra mitt resultat med något annat arbete. Med tanke på valet av idrott; ishockey, kan man inte heller göra en jämförelse med andra idrotter där förutsättningarna kanske ser helt annorlunda ut. Svaren från enkäterna bygger på de 158 ishockeyspelande tjejerna och generalisering i någon vidare bemärkelse kan därför inte göras av mitt arbete.

5.2 Ålder och erfarenhetsskillnader

Något som man verkligen inser är vilken otrolig spridning det är inom flick/dam ishockeyn, både när det gäller ålder och antal års erfarenhet. I pojk-/ och herr ishockeylag finns fördelen att man kan dela in dem i rena ålderslag, detta pga. att det är så pass många killar/herrar som spelar ishockey. Det finns helt enkelt underlag till att få ihop så pass många spelare som det behövs för ett lag. Men i bästa fall kan man inom flick/dam ishockeyn göra två åldersindelningar, ett flicklag och ett damlag. Men det är däremot inte i alla föreningar som det finns underlag för att skapa två lag och det är då som man kan få en otrolig spridning i åldrarna inom samma lag. Medelåldern på spelarna i min undersökning var 21 år och den äldsta var 41 år och den yngsta var 10 år. Med dessa siffror kan man få en djupare inblick i hur stor ålderskillnaden verkligen kan vara inom flick/damishockeyn.

Att ha en tjej i laget som spelat ishockey i ett år och en tjej som spelat i 22 år är inte heller någon ovanlig företeelse. En av anledningarna till att det kan vara så stor ålders skillnad och olika antal års erfarenhet inom flick/dam ishockey lag, är att man kan i stort sett börja spela ishockey när som helst. I många idrotter idag, kan det vara försent att som 14- åring börja med en ny idrott.

³² Jane Nilsson Gangneben, "Kvinnogymnastiken på manliga arenan", i *Talet om kroppen*, red. Birgitta Fagrell & Per Nilsson (Stockholm: HLS, 1998), s.153.

I tabell 1 frågade jag tjejerna hur de hade kommit i kontakt med flick/dam ishockeyn och då var det en tjej/kvinna som svarade:

Bestämde mig efter dam OS att jag skulle förverkliga min barndomsdröm, att få spela hockey.

Denna tjej/kvinna var 35 år när hon bestämde sig för att börja spela ishockey och hon har nu spelat i 3 års tid. Detta är bara ett av många exempel på att det finns de som börjar spela ishockey även i senare ålder. Detta gör också att det skapas en otrolig bredd inom flick/dam ishockeyn.

5.3 Intresset för flick/dam ishockey.

Intresset för att börja spela ishockey som tjej bara växer och växer för varje år som går, vilket också många av tjejerna anger i tabell 2 som mycket positivt. Men för att det ska göra det, krävs det också en del faktorer utanför och omkring isen. En av många faktorer tror jag kan vara mer media uppmärksamhet, något som även en del av tjejerna (13 %) önskade om de fick möjligheten att ändra på en enda sak inom flick/damishockeyn. När de fick svara på vad de tyckte var mest negativt inom flick/damishockeyn svarade också 69 stycken att det var dålig media bevakning.

Det är många olika faktorer som spelar in för att kunna rekrytera fler tjejer till idrotten ishockey till exempel tidningar, TV och radio kan vara ett bra sätt för att fånga tjejernas intresse. Det är också viktigt att vissa att tjejer kan spela ishockey. Tjejerna vill precis som killarna ha uppmärksamhet i sportbilagor, i tidningar och sportsändningar. Sportbilagorna i tidningarna har stora uppslag av artiklar om det svenska herrlandslaget i ishockey och om elitserien. Men om man skulle ha turen att hitta något om flick/damishockey så är det oftast en liten notis på några rader, uppe eller nere i något hörn av tidningen.

Genusforskaren Yvonne Hirdman tar bland annat upp exponeringen av det kvinnliga könet i reklam, vecko- tidningar, tv i sin bok "*Genus- om det stabila föränderliga former*".³³ Där skriver hon att idag är det nästan omöjligt att inte få dagliga besked och budskap om kvinnans nya liv och former.³⁴ Dessa budskap sänds ut från kongressalar och mässhallar, denna nya

³³ Yvonne Hirdman, *Genus- om det stabila föränderliga former* (Malmö: Liber AB,2004) ,s.185.

³⁴ *ibid.* s.185.

honan är överallt: på reklampelare, i skyltfönster, i tv- shower, filmer, reklam osv. Just mängden av budskap gör att stereotypiseringen växer och det skapar en allt grövre kontur runt de moderna genusformerna. Utmärkandet för denna typ av exponering av kvinna är hennes sexualitet.³⁵

Varför kan vi då inte vara lika duktiga på att exponera kvinnan i idrotten? För de prestationer som hon gör och kan åstadkomma? Nej, i dagens samhälle ska i stället fokus ligga på hennes sexualitet, precis som Yvonne Hirdman också nämner i sin bok. Ett bra exempel var när en duktig kvinnlig fotbollsspelare i svenska damlandslaget gjorde sitt namn känt genom en otrolig insats i fotbolls VM. Tiden efter detta ville en svensk populär tidning (där läsarna till mesta dels består av män) att hon skulle ställa upp som modell. Denna begåvade fotbollstjej skulle exponera sin kropp i uppslag efter uppslag. Fotbollen var med på bilderna, men för min del kändes det mest som om den var där för ”syns skull” och för att dölja vissa mer eller mindre avklädda områden på kroppen. När jag hörde talas om dessa bilder och såg dem kunde jag inte låta bli att tänka en tanke: Vad ger detta för sorts signaler till alla unga fotbollstjejer och andra idrottstjejer ute i landet? Vi äldre tjejer ska vara föredöme/förebilder för de yngre tjejerna som idrottar. Det är de som en dag ska ta över efter oss och föra idrotten vidare. Jag anser att vi är ansiktet utåt för alla de tjejer som vi vill ska börja med t.ex. ishockeyn.

Förutom att nå ut till tjejer genom media, finns det andra sätt att kunna rekrytera tjejer till idrotten? Min reflektion blir, utifrån b.l.a. min studie att rekrytering av tjejer till ishockey inte kan följa den traditionella modellen för pojkar. Det finns inte den organisationen, det föräldraengagemanget och de verksamhetsmodellerna i föreningarna. Det är genom skolan som ishockeyn kan säljas in hos tjejer - det är där ishockeyn har möjlighet att komma i kontakt med och nå ut med budskapet till tjejer.³⁶ Därför satsar Svenska ishockey förbundet på något som heter ”Prova på ishockey i skolan för tjejer”. Detta ska ge tjejerna möjligheten att få testa på ishockey ute på skolorna i landet och på så sätt få tjejerna att få upp ögonen för ishockeyn.

³⁵ Yvonne Hirdman, *Genus-om det stabilas föränderliga former* (Malmö:Liber AB, 2004), s.135.

³⁶ Riksidrottsförbundet.<riksidrottsförbundet@rf.se> *Om jämställd idrott* (2003-11-07)
< www.rf.se/t3.asp?p=26667 > (2005-02-03)

5.4 Resurser

Det pågår ständigt en diskussion om träningstider, ofta och i många föreningar får damlaget de senaste tiderna och de dagar som inget av pojk/herrlagen vill ha. T.ex. en fredag kväll, tidiga morgnar och helgpass samt träningstider till klockan elva på kvällen. Detta är det ständiga samtalsämnet på många håll.

När jag i min enkät undersökning frågade vad de tycker är mest negativt inom flick/dam ishockeyn svarade 64 stycken att det vara dåliga/få isträningar. Nu menar inte tjejerna att det är dåliga isträningar utan de syftar på de dåliga träningstiderna och även att det har för få isträningar i sin förening. Jag ställde även frågan: om du fick chansen att ändra på en enda sak inom flick/dam ishockeyn vad det i så fall skulle vara? Då svarade 21 % av tjejerna bättre/mer istider. Min studie visar således att många av tjejerna är missnöjda med de isträningar de tilldelas ute i sina föreningar.

Inom bandyförbundet i Sverige har däremot synen på fördelning av istider förändrats genom att man gjort en ”jämslällhetsresa”. I dag jämslälls kvinnor och män helt på de listor som skickas ut till kommunerna, ett damlag i högsta serien prioriteras lika högt som ett herrlag i högsta serien. Ett allsvenst damlag kan alltså gå före lag i herrarnas division 1 om de spelar samma dag.³⁷ Bandy förbundet har än så länge inte hört något gnäll, men listan är dock bara en rekommendation som föreningar och kommuner kan kringgå. Men det är ändå en viktig markering till dem. Men projektet är inte avslutat inom bandyn, det är dock en början.³⁸ Inom ishockeyn verkar det som om vi fortfarande har en lång väg att vandra, innan det börjar likna bandyn när det gäller istider.

Jag anser dock att det är utifrån förbunds nivå som något måste ske, för att en förändring ska ske ute i föreningarna inom ishockeyn. Jag tror att förbundet kan ha en viss påverkan på föreningarna runt om i landet. Om vi ser till hur flick/dam ishockeyspelarna upplever Svenska Ishockeyförbundets syn på flick/dam ishockeyn i Sverige, så tycker 40 % att den är bra. Det är dock bara 6 % av tjejerna som upplever att Svenska Ishockeyförbundets syn är mycket bra och det är 28 % som tycker att deras syn är mindre bra. Kanske bör man utifrån dessa siffror, fråga sig vad man kan göra från förbundets sida för att få fler flick/dam ishockey spelare att ändra sin uppfattning och kanske på så sätt få högre siffror på svarsalternativen mycket bra

³⁷ Per Ånell, ”Bandy långt fram i kön”, *Svensk idrott*, (2003:11),s.14.

³⁸ *ibid.*

eller bra. Jag tror att det handlar om att förändra attityder, tjejerna har en uppfattning om att förbundet ej har så jättebra syn på flick/dam ishockeyn. Finns det något förbundet kan göra för att ändra på detta?

I dagsläget har inte flick/damishockeyn samma organisatoriska förutsättningar som herr- och pojkishockeyn har. Flick/dam ishockeyn har inte samma status och plats i föreningars organisation. Kunskapen och dokumentationen kring damishockeyns ekonomiska och administrativa förutsättningar i föreningar och distrikt är bara allmänna hörsåger och tyckande. Utan klart grepp om ekonomi och organisation kan aldrig några bärkraftiga förslag läggas, varken om utveckling eller seriefrågor. Dessa frågor styr och avgör föreningars verksamhet, utveckling och seriefrågor. Ekonomin inom flick/dam ishockeyn är underutvecklad och många enskilda utövare betalar kostnaderna ur egen ficka.³⁹ Det är få tjejer som får någon sorts ersättning av sin förening, vilket jag också såg i min enkätundersökning. Sju stycken svarade att de fick det och 149 stycken svarade att de inte fick det. Utöver alla avgifter de måste betala för att spela i sin förening måste de flesta även göra andra saker för sin förening som att t.ex. sälja bingoletter, stå i föreningens cafeteria m.m. Men det sist nämnda är dock inget som är unikt bara för flick/damishockeyn, utan det får oftast de flesta lagen i en förening göra.

Den fritidspolitik som statliga och kommunala myndigheter har bedrivit sen 1900- talets början har tenderat att utgå från pojkars och mäns livsvärld. Man kan t.ex. lyfta fram det ”aktivitetsstöd” som ges till föreningar, som baseras på antalet sammankomster. Vi vet idag att detta stöd gynnar pojkarnas fritidsbeteende. Men man kan också fundera över varför pengarna inom idrotten synes utfalla där kvinnor inte finns.⁴⁰

³⁹ Svenska ishockeyförbundet, *Utvecklingsplan Dam- och flick ishockey* (2004) <coachescorner.nu/pages/pdf/utvecklingsplan_dam.pdf.> (2005-02-03) s.5-7

⁴⁰ Suzanne Söderström, ”Kvinnokroppen i läkarnas spår” i *Talet om kroppen*, red Birgitta Fagrell & Per Nilsson (Stockholm: HLS, 1998), s.176.

5.5 Idrottens genusmärkta värld

Idag finns det 2289 stycken flick/dam ishockeyspelare. Detta är tjejer som valt att gå över den genusmärkta gräns som finns i dagens idrotter. Dessa tjejer har valt att spela ishockey med andra tjejer, men även i pojk/herr lag. I min undersökning var det totalt 47 stycken som tränade eller/och spelade matcher med pojk/herr lag i sina föreningar. De som angav att de spelar både med tjejer och killar fick även berätta varför de valt att göra det, många av svaren var rätt så snarlika varandra. Återkommande svar var t.ex. att få mer istid, mer/bättre träning, bättre tempo och för att utvecklas mer som spelare. När jag läser dessa svar kan jag inte låta bli att fundera på en del frågor. Hur och på vilket sätt ska man göra för att försöka uppnå ett högre och tuffare tempo på flick/dam träningarna? Vad är det som gör att det skiljer så mycket på fart och tempo? Har tränarna en roll i det hela? Är det för att det är mer fysisk kontakt i pojk/herr ishockeyn? Eller vad är det som gör att dessa skillnader finns som tjejerna anger? Samma fråga ställdes till de som valt att inte spela med killar, varför de inte gör det? En del svarade att de inte hade tid och lust, men det var också många yngre tjejer som svarade att de inte visste att de fick lov att spela med killar. Andra tjejer svarade och tror inte att de skulle platsa i ett pojk/herr lag, att de inte är tillräckligt bra för att få lov att spela med killarna.

Just svaret från många yngre tjejer, att de inte visste om att de fick/får lov att spela med killar är något som förvånar mig men även upprör mig. Jag kan inte låta bli att undra var dessa tjejer har fått denna uppfattning ifrån? Vart har dessa tjejer fått denna uppfattning ifrån? Är det från ledarna, eller från sin förening? Eller är det synen/föreställningen som tyvärr fortfarande finns kvar, att tjejer inte ska spela ishockey? Varför är det ingen som informerar dem om att de faktiskt får lov att spela med pojklag och de nu vill det? Jag tror att det någonstans brister i information till dessa tjejer.

5.6 Hur ser andra på att man som tjej valt att spela ishockey?

Men hur upplever då dessa tjejer att andra ser på dem, när de som tjej har valt att spela ishockey? Denna fråga fick otroligt många olika svar i min undersökning. Många av svaren som jag fick stod det att folk tyckte att det var ”coolt” och ”häftigt” och ”positivt”. Men många gånger var det också betydelsefullt vem som tyckte vad. En del tjejer uppgav att tjejkompisar tyckte att det var coolt, men killarna tyckte att det var lite konstigt eller att tjejer inte ska syssla med ishockey. Eller som en tjej skrev: *”en del tycker att det bara är naturligt medan andra har svårt att acceptera det”* En annan tjej skrev: *”häftigt, men en del tycker att man är manhaftig och ohäftig”*.

Meningarna går ordentligt isär i frågan om tjejer ska spela ishockey eller inte. Över allt finns det olika åsikter, syner, fördomar och tyckande inom ämnet och det tror jag personligen aldrig kommer att försvinna. Jag tycker dock att man ska respektera dem som väljer att spela ishockey oavsett kön.

Mitt arbete handlar om att förändra attityder och fördomar. Detta är givetvis något som kommer att ta tid och det kräver också en hel del arbete för att det ska kunna ske. Ingenting förändras eller sker automatiskt ”över en natt”, utan alla måste bidra. Föreningar måste jobba på det och även förbundet, men jag tror också att det måste ske en förändring i samhället. Birgitta Fagrells forskning visar att barnen valde traditionellt genusmärkta idrotter ur den traditionellt kvinnliga och manliga sfären. Flickorna och pojkarna inordnar sig i en traditionell idrottslig genusediskurs, något som barnen redan förkroppsligat som något naturligt i deras unga ålder. Med andra ord tror jag att det är viktigt att man redan i tidig ålder börjar förändra den ”traditionella” synen på hur saker ska vara. Att få barn att inse att det är helt okej och tillåtet att som tjej välja att spela ishockey eller som pojke att åka konståkning.

5.7 Flickor på ishockeygymnasier

Så till den ständiga diskussionen om tjejer på ishockeygymnasier, nedan följer en del uttalanden och bestämmelser som finns inom ämnet:

Riksidrottsförbundet har kravet: - *Flickor och pojkar skall ges lika förutsättningar att kombinera studier och elitidrott, det vill säga ha samma möjligheter att komma in på landets riksidrottsgymnasier.*⁴¹

*För de flesta specialidrottsförbund krävs att intagningen till dess riksgymnasium sker med en jämn könsfördelning. Detta gäller inte ishockeyförbundet som har fritt intag.*⁴²

*Ansvarig för RIG i Västerås Göran B Lundberg, har framfört till Svenska ishockeyförbundet att det är viktigt att få igång en riksutbildning för tjejer.*⁴³

Kvinnliga ishockeyspelare ifrågasätter varför inte tjejer får lov att gå på RIG, varför de inte får möjligheten att kunna kombinera elitidrott och skola precis som killarna.^{44 45 46 47}

För några år sedan togs ett beslut av RF att ishockeyn även fortsättningsvis ska slippa kvotering. Detta var när det fortfarande inte fanns lika många flick/damishockey spelare som det finns idag. Men vice ordförande i RF:s styrelse Karin Mattsson menar att det är en bedömning som de får följa upp.⁴⁸ De flesta specialförbunden har en kvotering på 50-50 men det finns de idrotter som har dispens som tex. Bandy där kvoteringen är 30-70.⁴⁹

Det Svenska ishockeyförbundet tog även ett beslut om att ett ishockeygymnasium för flickor med riksintag inte är aktuellt i dagsläget.⁵⁰ Detta för att flickishockeyns geografiska omfattning inte är av sådan art att ett riksgymnasium skulle vara positivt för damishockeyns utveckling i Sverige totalt sett. Jag kan förstå deras tanke och syn på den geografiska delen,

⁴¹ Niklas Carlsson, "Har tjejer samma chans på riksidrotts gymnasierna?", *Svensk idrott* (1999:11), s. 26.

⁴² Maria. Nordström, "Hockeytjejer stängs ute", *Dagens Nyheter*, 8/3 2005, s.1.

⁴³ Maria. Nordström, "Rena tjejklasser vore bäst", *Dagens Nyheter*, 9/3 2005, s.4.

⁴⁴ Ulrika Ekblom, "Rydell- Fall upprör Silverstrand", *Helsingborgs Dagblad*, 25/6 1999

⁴⁵ Rickard Segeborn, "Hockeyskolan: Tjejer? Nej tack", *Aftonbladet*, 19/6 1999

⁴⁶ Maria. Nordström, "Rena tjejklasser vore bäst", *Dagens Nyheter*, 9/3 2005, s. 4.

⁴⁷ Maria. Nordström, "Hockeytjejer stängs ute", *Dagens Nyheter*, 8/3, 2005, s.1.

⁴⁸ ibid. s.1.

⁴⁹ Niklas Carlsson, "Har tjejerna samma chans på riksidrottsgymnasierna?", *Svensk idrott*, (1999:11), s.26-27.

⁵⁰ Svenska ishockeyförbundet, *Utvecklingsplan Dam- och flickishockey* (2004)

<http://coachescorner.nu/pages/pdf/utvecklingsplan_dam.pdf> (2005-02-03), s.12.

för scenariet kan bli att om ett riksgymnasium skulle startas för flickor, skulle många flickor och duktiga sådana samlas på ett och samma ställe. Vilket även skulle kunna innebära att ett och samma flick/damishockey lag skulle få alla dessa spelare i ett och samma lag. Vilket i sin tur gör att övriga Sverige inte får den bredden som behövs, då flick/damishockeyn fortfarande inte är så utbrett än.

Men jag anser ändå att problemet återstår och behöver lösas på ett bättre sätt än vad som gjorts idag. Det finns många flickor som vill och som satsar på elitnivå, något som jag även såg i min undersökning när jag frågade hur många gånger i veckan som de tränar ishockey. 66 stycken svarade att de tränar 3-4 gånger i veckan och 19 stycken tränar 5-6 gånger i veckan och 5 stycken tränar 6-7 gånger i veckan (matcher fick de ej räkna in). Så man kan se att många som tränar lägger ner mycket tid på att spela ishockey. Många skrev även i undersökningen att de satsade på att komma med i svenska damlandslaget. Det var också någon som skrev att de satsade mot OS. Man kan även se i undersökningen att många hela tiden satsar på att bli en bättre ishockeyspelare, få mer istid, bättre träning och tempo. Det är också därför många av tjejerna väljer att träna med killar för att de anser att de får med alla önskade delarna med pojk/herr laget.

År 1999 så var det bara en tjej som sökte till Riksishockeygymnasiet i Västerås. År 2005 så var det hela 7 stycken som sökte om att få börja på Västerås riksishockeygymnasium.⁵¹ Detta är något som man verkligen borde se som ett tecken på att fler tjejer vill kunna elitsatsa och bedriva skola samtidigt. Därför tycker jag att det är ytterst tråkigt att det inte finns någon möjlighet för dessa tjejer att få göra det som de så gärna önskar. Tjejer som har stora ambitioner med sitt ishockeyspelande skall alltså behöva falla bort på en sådan sak år 2005.

Visst kan tjejer gå på ishockeygymnasier, men då får de i så fall vända sig till de lokala eller regionala ishockeygymnasierna. Risken finns då att kommunen säger nej, då kommunen inte är skyldig att betala ersättning för en elev som väljer att studera på annan ort. Men om personen blir antagen till ett riksgymnasium måste kommunen betala utbildningen. Men där får inte tjejerna gå. Så hur ska man som tjej gå tillväga för att få lov att elitsatsa och kombinera sin skolgång samtidigt? Ja, sista utvägen blir att du själv får sköta den delen, det

⁵¹ Maria Nordström, "Rena tjejklasser vore bäst", *Dagens Nyheter*, 9/3 2005, s.4.

ligger i dina händer som ishockeyspelande tjej att kunna kombinera en elitsatsning och skolgång samtidigt.

År 2005 är det alltså bara backhoppning, motorcykel, tyngdlyftning och tillslut ishockeyn som har tillåtelse från RF och skolverkets att enbart ta in manliga sökande. Jag tycker dock att flickor och pojkar skall ges samma förutsättningar när det gäller att få kombinera studier och elitidrott. Vi strävar hela tiden inom många olika områden att ha ett jämlikt samhälle, något som är väldigt viktigt i dessa tider som vi lever i dag. Flick/damishockeyn är en idrott som kommer mer och mer men som även utvecklas hela tiden och därför tror jag att det är viktigt att man följer med i den utvecklingen. Med andra ord att flickor och pojkar har samma chans att gå på RIG gymnasierna.

5.8 Fortsatt forskning

Det känns som om man kan studera så mycket mer inom ämnet som jag valt, mer och fördjupad fortsättning behövs. Man skulle kunna göra samma studie men göra en jämförelse mellan tjejer och killar, och se om det finns några skillnader mellan könen. När det gäller hur de upplever saker och ting som t.ex. satsningen från deras förening samt förbundet, eller om de får någon ersättning för att de spelar ishockey av sin förening.

5.9 Slutsats

Det finns fortfarande mycket kvar att jobba med inom flick/damishockeyn i Sverige, både på förbunds nivå men även på föreningsnivå samt människors syn på tjejer som valt att spela ishockey. Utvecklingen går dock framåt i små steg, fler tjejer väljer att spela ishockey men även elitsatsningen från tjejernas sida ökar. Det sker även små förändringar hela tiden rent organisatoriskt och administrativt, de är kanske inte alla gånger så stora, men allt sker sakta steg för steg. Men tyvärr finns det fortfarande saker som inte har förändrats och som inte heller ser ut att kunna förändras på mycket lång tid, som att låta tjejer få gå på RIG eller att låta flick/damishockey lagen få bättre istider, andra förutsättningar ute i föreningarna samt samhällets syn på tjejer och killar som väljer genusmärkta idrotter.

Litteraturförteckning

Tryckta källor

Aftonbladet,10/11 1992 (saknas författare)

Aftonbladet, 22/6 1995 (saknas författare)

Ekblom Ulrika, ”Rydell- fall upprör Silverstrand”, *Helsingborgs Dagblad*, 25/6 1999

Fagrell Birgitta & Nilsson Per, ”Kropp, idrott och kön”, i *Talet om kroppen*, red. Birgitta Fagrell & Per Nilsson (Stockholm: HLS, 1998),s.118-238

Fagrell Birgitta. *De små konstruktörerna, Flickor och pojkar om kvinnligt och manligt i relation till kropp, idrott, familj och arbete.* (diss. Stockholm:HLS, 2000)

Hirdman Yvonne, *Genus- om det stabila föränderliga former*, 2. uppl (Malmö: Liber, 2004)

Lindgren Eva- Carin, ”Kan stärkta idrottsflickor utmana den manliga hegemonin inom idrotten”, i *Aktuell beteende vetenskaplig idrottsforskning*, red. Göran Patriksson, (Lunds universitet, 2003),s.83.

Olofsson Eva, *Har kvinnor en sportlig chans? Den svenska idrottsrörelsen och kvinnors under 1900- talet.*(diss. Pedagogiska institutionen, Umeå Universitet 1989)

Redelius Karin, ”Stay in place”, i *Talet om kroppen*, red. Birgitta Fagrell & Per Nilsson (Stockholm: HLS, 1998), s.118-119

Segeborn Rickard, ”Hockeyskolan: Tjejer? Nej tack”, *Aftonbladet* 19/6 1999

Stark Janne (red), *Svensk ishockey 75 år: ett jubileumsverk i samband med Svenska ishockeyförbundets 75- årsjubileum, Del 1: Historien om Svensk ishockey* (Borås: idrottsföretagets förlag, 1997)

Sidmar Niklas, ”Har tjejerna samma chans på riks idrotts gymnasierna?”, *Svensk idrott*, (1999:11),s.26-29

Söderström Suzanne, ”Kvinnokroppen i läkarnas spår” i *Talet om kroppen*, red Birgitta Fagrell & Per Nilsson (Stockholm: HLS, 1998), s.176.

”Kvinnoidrott i TV ökar”, *Svensk idrott*, (2002:3),s.7.

Nilsson Gangneben Jane, ”Kvinnogymnastiken på manliga arenan”, i *Talet om kroppen*, red. Birgitta Fagrell & Per Nilsson (Stockholm: HLS, 1998), s.153.

Nordström Maria, ”Hockeytjejer stängs ute”, *Dagens Nyheter*, 8/3 2005,s.1.

Nordström Maria, ”Rena tjejklasser vore bäst”, *Dagens Nyheter*, 9/3 2005,s.4.

Ånell Pär, ”Bandy långt fram i kön”, *Svensk idrott* (2003:11),s.14-15

Elektroniska källor

Riksidrottsförbundet. <riksidrottsforbundet@rf.se> Om jämställd idrott. (2003-11-07).

<www.rf.se/t3.asp?p=26667> (2005-02-03)

Svenska ishockeyförbundet. <www.swehockey.se> Utvecklings plan Dam- och flickishockey.

(2004) <www.coachescorner.nu/pages/pdf/utvecklingsplan_dam.pdf>. (2005-02-03)

Källor som finns i privat ägo

I författarens ägo

Antagningsbeskedet till RIG gymnasiet 1999

I författarens ägo

Rydell Ellinor, Damishockey, Specialarbete 2002

Bilaga 1

Enkät frågor Flick- och damishockey

1. Födelse år _____

2. Hur många år har du spelat ishockey?

3. Hur kom du i kontakt med flick/damishockey?

- Kill kompis
- Tjej kompis
- Bror
- Syster
- Pappa
- Mamma
- Media (ex tidningar, TV)
- Annat _____

4. Håller du på med någon annan idrott än ishockey?

5. Hur många gånger i veckan tränar du organiserad ishockey träning?

(Räkna ej med fysträning eller match)

- 1-2 gr/veckan
- 3-4 gr/veckan
- 5-6 gr/veckan
- 7 gr/veckan

6. Hur tycker du er förening ställer upp/möter upp er som flick/damslag?

- Mycket bra
- Bra
- Mindre bra
- Dåligt
- Vet ej/ingen uppfattning

7. Hur upplever du att er förenings syn är på flick/damishockeyn?

(När det gäller formelhållning, policymässigt m.m)

- Mycket bra
- Bra
- Mindre bra
- Dåligt
- Vet ej/ingen uppfattning

8. Hur upplever du att Svenska ishockeyförbundets syn är på flick/damishockeyn i Sverige?

- Mycket bra
- Bra
- Mindre bra
- Dåligt
- Vet ej/ingen uppfattning

9. Hur upplever du att Svenska ishockeyförbundets satsning är på flick/dam ishockeyn i Sverige?

- Mycket bra
- Bra
- Mindre bra
- Dåligt
- Vet ej/ingen uppfattning

10. Vad tycker du är positivt med flick/damishockeyn? (Kryssa i max 3 alternativ)

- Gemenskapen
- Flick/damishockeyn växer
- Att man bara är tjejer
- Flick/damishockeyn accepteras mer och mer
- Roligt att spela
- Mitt självförtroende ökar
- Fysisk träning
- Annat _____

11. Vad tycker du är mest negativt inom flick/damishockeyn? (Kryssa i max 3 alternativ)

- Dåliga/få isträningar
- Flick/damishockeyn tas ej på allvar
- Dålig mediabevakning
- Ojämn kvalitet på spelarna
- För få som spelar
- Satsningen (pengar/underhåll)
- Finns inget
- Annat _____

12. Vad är det som gör att just du tycker att det är så roligt med ishockey?

(Kryssa i max 3 alternativ)

- Spela matcher
- Bra träning
- Fysiskt/tufft
- Gemenskapen
- Mitt självförtroende
- Allt
- Annat _____

13. Om du fick chansen att ändra på en enda sak inom flick/damishockeyn, vad skulle det i så fall vara?

- Bättre/mer istider
- Mer media uppmärksamhet
- Togs mer seriöst
- Att det fanns ett juniorlandslag för tjejer
- Mer ekonomisk satsning
- Attityden i Svenska ishockeyförbundet
- Uppslutningen i vår förening
- Inget alls
- Annat _____

14. Spelar/tränar du enbart i ett flick/damslag eller även i ett pojk/herrlag?

(Kryssa i de rutor som stämmer för dig)

	Tränar	Matcher
☐ Flicklag	☐	☐
☐ Damslag	☐	☐
☐ Pojklag	☐	☐
☐ Herrlag	☐	☐

15. Om du spelar/tränar med både flick/damslag samt i ett pojk/herrlag, varför för du det?

16. Om du inte spelar/tränar med ett pojk/herrlag, varför gör du inte det?

17. Hur upplever du att andra ser på dig, att du som tjej valt att spela ishockey?

(Ex. arbetskolligor, familj/släkt, vänner, killar m.m)

18. Hur många kronor tror du att du ungefär lägger ut på ishockeyn per säsong?

19. Är ekonomin ett hinder för dig, att fortsätta spela ishockey i framtiden?

- Ja
- Nej
- Vet ej/ingen uppfattning

20. Får du någon sorts ersättning för att du spelar ishockey i din förening?

(Ekonomiskt)

- Ja
- Nej
- Vet ej/ingen uppfattning

21. Behöver du sälja exempelvis bingo lotter, stå i föreningens cafeteria och annat för din förening?

- Ja
- Nej

Tack för din medverkan!

Ellinor Rydell

Bilaga 2

Käll- och litteratursökning

Vad?

Ämnesord	Synonymer
Ishockey	
Damishockey	
Genus	
Genusforskning	

Varför?

Jag valde dessa ord för att få en smalare väg i mitt sökande, jag ville ha litteratur så nära mitt ämne som möjligt. Vilket inte var jätte lätt då det inte finns så mycket om flick/damishockey. Så därför fick jag även ta in genus perspektivet i mitt ämne.

Hur?

Databas	Söksträng	Antal träffar
Idrottshögskolans	Ishockey	344
Biblioteks katalog- Stockholm	Damishockey	1
	Genus	157
	Genusforskning	4
	Birgitta Fagrell	17
	Yvonne Hirdman	1
	Eva Olofsson	21

Kommentarer

När det gäller att hitta litteratur och genusforskning var det inte några stora problem. Jag hade pratat med genusforskaren Birgitta Fagrell på Idrottshögskolan och hon tipsade mig om några bra genus böcker och författare, så min sökning gick väldigt enkelt och lätt.